

Upplands Väsby kommun
194 80 Upplands Väsby

Tillsyn enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem; Upplands Väsby kommuns informationsansvar i valfrihetssystem avseende särskilt boende

Konkurrensverkets beslut

Granskningen av Upplands Väsby kommuns informationsansvar i valfrihetssystem avseende särskilt boende föranleder ingen åtgärd.

Ärendet avslutas.

Ärendet

1. I mars 2022 uppmärksammande Konkurrensverket genom sin omvärldsbevakning att Upplands Väsby kommun (kommunen) har ett annonserat valfrihetssystem avseende särskilt boende och att kommunen på kommunens webbplats bara lämnar information om de godkända leverantörernas driftsform och geografiska placering samt länkar till deras respektive webbplatser.
2. Konkurrensverket inledde mot den bakgrunden en granskning och har bedömt den information som lämnas på kommunens webbplats och i pappersform.
3. Kommunen har under utredningen uppgett bland annat följande.
4. Kommunen har ett valfrihetssystem avseende särskilt boende och i valfrihetssystemet finns 29 valbara boenden. Någon annan information än den Konkurrensverket har noterat lämnades inte på kommunens webbplats. Kommunen har tidigare haft en jämförelsetjänst för enskilda som togs bort, men under utredningen har kommunen åter publicerat en jämförelsetjänst. Av jämförelsetjänsten framgår bland annat personalens kompetens, äldreboendets inriktning, vilka aktiviteter som finns samt hur tillgängligt äldreboendet är. Det är möjligt att välja ut ett antal boenden för att få en jämförande tabell.
5. Den information som kommunen lämnar om leverantörerna i pappersform består av en lista med information om leverantörernas kontaktuppgifter, inriktning, driftsform och geografisk placering.

Skäl för beslutet

Rättslig reglering

6. Valfrihetssystem enligt LOV kan tillämpas på bland annat omsorgs- och stödverksamhet för äldre och för personer med funktionsnedsättning samt på hälso- och sjukvårdstjänster. Enligt 1 kap. 1 § LOV avses med valfrihetssystem ett förfarande där enskilda har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet godkänt och tecknat kontrakt med. En förutsättning för att ett valfrihetssystem ska få positiva effekter på kvalitet, brukarinflytande och kostnadseffektivitet är att enskilda ges en reell möjlighet att välja utförare. För att kunna välja krävs att enskilda ges möjlighet att göra rationella val utifrån egna behov och preferenser. Detta kräver tillgänglig och jämförbar information om valalternativen.¹
7. Enligt 9 kap. 1 § LOV ska den upphandlande myndigheten till enskilda lämna information om samtliga leverantörer som myndigheten tecknat kontrakt med

---

¹ Prop. 2008/09:29 s. 90.

inom ramen för ett valfrihetssystem. Informationen som lämnas ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig. En anledning till att ett stort informationsansvar har lagts på den upphandlande myndigheten är att tjänsterna är av sådan art att regelrätt marknadsföring inte ger medborgarna tillräcklig information för att göra ett välgrundat val i en fråga som är av stor betydelse för enskilda.²

8. Enligt förarbetena ansvarar kommunen för att alla enskilda, det vill säga brukare, patienter eller invånare oavsett fysisk eller psykisk kapacitet får en så fullgod information som möjligt om de olika valbara leverantörerna. Detta innebär att informationen måste anpassas till den individ som ska välja.³
9. Informationen ska vara saklig, vilket bland annat innebär att informationen ska vara konkurrensneutral och inte vara till fördel för någon eller några leverantörer.⁴
10. Informationen ska vara relevant vilket exempelvis kan innebära att enskilda får information om vilka tjänster leverantörerna tillhandahåller, information om personalen och dess kompetens, utbildningsnivå och kapacitet, språkkunskaper samt antalet anställda och antalet anställda omräknat till heltid. Vidare bör enskilda få information om leverantörens verksamhetsmål och speciella inriktningar, personalkontinuitet samt resultat av brukarundersökningar.⁵
11. Vidare är det viktigt att informationen ska vara jämförbar för att enskilda ska kunna göra ett aktivt val. Det är därför viktigt att kommunen i informationsmaterialet presenterar eventuella skillnader i inriktning och kompetens mellan leverantörerna.⁶
12. Informationen ska även vara lättillgänglig vilket innebär att den ska finnas tillgänglig på ett lätt och enkelt sätt, bland annat på kommunens webbplats, genom informationsfoldrar och muntligen.⁷
13. Att informationen ska vara lättförståelig innebär att informationen måste utformas utifrån de behov som den enskilde har. Det ska således finnas både skriftlig och muntlig information, information på andra språk och anpassad till olika former av funktionsnedsättning.⁸

---

² A prop. s. 97.

³ A prop. s. 145.

⁴ A prop. s. 145.

⁵ A prop. s. 145.

⁶ A prop. s. 145.

⁷ A prop. s. 145.

⁸ A prop. s. 145.

Konkurrensverkets bedömning

14. Det är kommunen som är huvudansvarig för att lämna information till enskilda om leverantörerna i valfrihetssystemet. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.
15. Den information som kommunen lämnar i pappersform är densamma som när Konkurrensverket inledde sin utredning men kommunen har sedan utredningen inleddes bland annat publicerat en jämförelsetjänst på sin webbplats. Detta gör att Konkurrensverket vid en sammantagen bedömning anser att den aktuella granskningen inte föranleder någon ytterligare åtgärd. I sammanhanget vill Konkurrensverket dock understryka vikten av att kommunen säkerställer att informationsansvaret enligt LOV uppfylls, bland annat kraven på saklighet och jämförbarhet.

Allmänt om Konkurrensverkets tillsyn

Konkurrensverket har i uppdrag att utöva tillsyn över LOV. I tillsynen ingår att verka för en enhetlig lagtillämpning samt att uppmärksamma och förebygga regelöverträdelser.

Konkurrensverkets granskning i ett enskilt ärende kan visa att en upphandlande myndighet har agerat i strid med LOV. Konkurrensverket kan då sammanfatta resultatet av tillsynen i ett beslut. Genom att fatta ett tillsynsbeslut kan Konkurrensverket peka på förfaranden hos myndigheten som är i strid med regelverket eller göra andra påpekanden som är motiverade.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit föredragande jurist Anders Larsson.

Beslutet undertecknas inte egenhändigt och saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten

Kopia

Omsorgsnämnden Upplands Väsby kommun

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.